

Abonnement pour un an

300 piastres

Edition spéciale 500 ptrs.

Adresse:

"IDJTIHAD," Constantinople

Téléph. St. 865

XXII ème ANNÉE

1926, 15 Décembre No218

الجهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سہ ماہی [۲۴ نسخہ]

تور کیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۳ ، اعلا کاغذایسی ۵ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

جغال اوغلندہ « اجہاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکینچی سہ

نومرو ۲۱۸-۱۵ کانون اول ۹۲۶

ملتہرک اجتماعی ترقیعی

انکلتزہدہ فرد و دولت

Emile Boutmy فرانسیسک Institut اعضاسندن واک
مخترم رجالی علمیه سندندر : فکر و علم آدامری ، اولدوکن
چوق زمان سوکرہ بیلہ بو کون یاشایانلرک چوغتدن دھا قوتلی
یاشارلر E. Boutmy اولہ یکر می سہدن فضلہ اولدی .
او H. Taine ک آرقداشلردن ایدی . ایکسی دہ انکلتزہدہ
تحصیل ویا اکل تحصیل ایتلردر و آنغلو ساقسون اصولارینک
آتشی طرفدار وناشرلری اولملشدر . H. Taine ک
Histoire de la littérature anglaise آدلی ویش
جلدین متشکل انفس کتابی یالکز انکلیز تاریخ ادبیاتندن باحث
دکلدر ؛ شعر ، فلسفہ ، اجتماعیات ، اک یوکسک اداومؤدالریلہ
بو کتابدہ طویلانشدر . Em. Boutmy 1906 سنہسندہ
وفات ایتلشدر . پاریسک صوربون دارالقونشدہ ، انکلتزہ تشکیلات
اساسیہ سی اوزہرینہ درس ویریدی . 1906 سنہسک نیسان
آیندہ چیقان 11 نومرولی (اجہاد) دہ مرحوم معظم حقندہ
اوزون بر مقاله نشر ووطنداشلرمہ بو بیوک حکیمی طانیتمایہ
غیرت ایتلشدر . Boutmy ناکک مهم اثرینک آدی «یکرمنجی
عصرک مبدائندہ انکلیز قومک پسیقولوجیای سیاسی حقندہ
نجرہ قلم » در . بونی 19 سنہ اول (انکلیز قومی) آدیله
تورکجہ بہ ترجمہ ویش کتابندن دوردینی طبع ایتلشک . قالان
بشنجی کتابک آدی انکلتزہدہ (فرد و دولت) در . بونی
باصدیرمق ممکن اولمادی ، مباحثی صیرہ ایله (اجہاد) درج
ایتمہی دریش ایتدم . آنغلو ساقسون روح و سچیہ سنک تدقیق
وتبعی ووطنداشلرم ایچون چوق فائدلی وچوق لازم کورمہ یہ
باشلایلی ، تام بر ربع عصر اولملشدر . و بو کوروشدہ علم
کوروشندن باشقا بر شی کورمک کفردر و کفراندر . بر حکیم
La science n'a pas de patrie یعنی علمک وطنی بو قدر
دیوردی . بن « علمک و غنی اولمایان یر بو قدر » دیمہی ترحیح
ایدہرم . (انکلتزہ نرہ یہ کیدیور ؟) [*] عنوانی مقالہمدہ
انکلیزک بوندن الی آتیش سنہ اولکی انکلیز اولمادیغنی انکلتزہدہ
ہر نوع سقوطک باشلامش اولدیغنی ارقام وونائق ایله کوسترمشدم .
فقط (آنغلو ساقسون) ی بو ارتقاہ چیقارمش اولان عاملری

[*] اجہاد نومرو : 190

مطالعہ ایتک دائما چوق مهم قالاچقدر . سقوط فعلی مطلقا بر ارتقاہ
استلزام ایدر . خاک ایله یکسان اولان ایچون سقوط یوقدر .
بناء علیہ ہم انکلتزہنک سقوطنک ابتدارینہ قائم ہم دہ اونی
بو یوجہ لکچہ چیقارمش اولان عامللرک مملکتدہ وجود بولماسنی
طالع . فرانمز حکیم وعلاک کتابی بو آرزوی خالصہ ترجمہ
ایتلشدم . Omer Buyse ک «آمریکا تربیہ اصوللری » فی
حیاتک بر سنہ کاملہ سنی بلع ایدن بر سعی ایله ترجمہ ایتہمک
سائق روحانیسی دہ بو وطنی و ملی غیرت اولملشدی . بونلرک جلاسی
بنیان عرفانزہ مالزہ اولارق بر قوم دانہ سی کورتورمکدر . بو بر
قاریجہ سعیدر فقط سعی در و سعی اعتقاد منجہ بر عبادتدر .
عباداللہ عبادتدر .

شیمدی درین وکیش حکیم ٹہیل بوتمی ی دیکلہ یہ جکیز : [*]

ج . ۴

انکلتزہدہ

فرد و دولت

برنجی مبحث

فرد و دولشدہ خدمتی

انکلیز جمعیت سیاسیہ سنہ اوزاقدن باقیلیدی وقت ، کوزونظر ،
ایکی انتہائی و متقابل نقطہ یی اشغال ایدن ایکی قطب اوزدرینہ
منعطف و صرکنز اولور : بر طرفدہ کورونن آژانلریلہ ، صرخص
ہیٹلریلہ ، مختلف اعضالریلہ و جلاسی دولت اسم جامعی آلتندہ
طویلان قوای عامہ ناک عظیم کتلہ سی در ؛ دیگر طرفدہ مشہود
اولا شخصیتنک اتساعی و عادتائلی زائدی مایہنندہ اولان
متعلقاتیہ ، سوکرہ ، قواسنی آتیرماق و فعالیتنی دھا و واسع
بر صورتدہ استعمال ایتک اوزرہ تشکیل ایتدیک غروب لریلہ
فرددر . یو ایکی بیوک عاملک ظاہری سچیہ سی ، باطنی طبیعتی ،
حریم شعوری نہر ؛ ہر بیری کندی کندیسنی و یکدیگری
نہ صورتلہ فہم و تلقی ایدیور ؛ ہر برینہ عائد و ہر بری طرفندن
مفعول ساحلر ہانکی ساحلردر ؛ حدودلرینی ہانکی چہتلردہ
و ہانکی اعوجاجلرہ کورہ چیزلر ؛ ایتہ کوزدن یکپرمک

[*] کتاب درین بر موضوع اوزدرینہ یازیلشدر . مؤلفک

اسلوی چتین در ترجمہدہ کورولہ سی محتمل اولان چتینلک کتابک

اصلندہ دھا زیادہر .

ج . ۴

بر قسمی اشغال ایدر . آو ، اولدرده آز عشق وهوس تولید
ایمز وموسمی کاینجه ، « غروس شویتینگ Grouse - shooting
(یعنی چیل قوشی) آوندن ، مصالح عامه Affaires
publiques انگیزی قولای قولای چوبره من .

« فوت بول اوینوزی ، اوفسورد Oxford وکمبریج
Cambridge قایق یاریشلاری یالکیز دلقانلیله مخصوص بر
تزه بر اکنجه دکدر ، «ته پسوم Epsom» آت یاریشلاری
ایشسز کوجسز لک وقتی ، هر راست کلدیکی شیئی تاشایله
کچیرلرک ساده بر اکنجه سی دکدر : بتون اکنکتره یی علاقه دار
ایدن بیر آلا یدر . بونان قدیم Olympe اوینولرینک بیر
مصغری در . سپوره حصر ایملن مقاله لر ، انگیز مطبوعاتنک
نسبتسز درجه ده بیوک بر قسمی اشغال ایدر . Londres نک
اوراق حوادثی ، هر هفته 25 الی 30 ستون اساس مقاله لر
مقابل 10 یاخود 12 ستون ایله اکتفا ایدرلر . بعضی فرانسز
قارئله بوتام اولجونک خارچنده بیوک بر نسبتسز کورونور .
حالبوک ولایتلرده چیقان یومی غزنه لر بو نسبتی قات ، قات
تجاوز ایدر . Scotch Nevves غزنه سنده اساس مقاله لر
(Leading articles) 47 ستون اشغال ایتمیکی حالده
سپوره 45 ستون حصر ایدر . انگیز جنتلمنی بو محرراتی
حرص واشتها ایله بلع ایدر . - عالی صنفک بوش زمانلرینک
بیوک بر قسمی استهلاک ایدن سپور خارچنده انگیز جنتلمنی
(لوندره) ده ، یاخود ولایتده فعالیت بشریه نک دها نجیب
شعبانده بر فضله توان صرف ایتمکده بولورز . (غوام قارده سی)
نده مستعد اعضا لر ، پارلمنتو جلسله لرینک مساعیسله اکتفا ایتمزلر .
کونک بیوک بر قسمی ، وکلا ، نظارت ایشلارینی کورمکده مشغول
بولوندوقری صره ده ، محلی امور تشریعییه متعلق بر چوق
کوجوک موشکافانه مسائلک مناقشه اولوندیقی قومیسونلرده اجتماع
ایدرلر ، اقشام اولونجه ناظرلر ومبعوثلر برله شیرلر ، کچه یاریلرینه
قادر منافع عمومیه یه متعلق مسئلله لری جیادت فکر ایله مذاکره
ایدرلر . سوک زمانه قادر ، هیچ برکیمسه وظائفنک فضله
آغیرافندن جدی بر صورتده شکایت ایتمه مش و کبار عالمنک
اکنجه لر ی یاخود اویقو ایچین ، دیگر مملکتلرده کی پولتیقه
رجالنک متعم اولدوقلری زهت و استراحت ساعتلری طلبنده
بولونامش ایدی . اکنکتره ولایتلرده بیر آز معتبر لک بیرذات
یوقدرکه وقتنک و امکناک چوغنی محله سنک ، ناحیه سنک ،
قوشناک امورینه ، کال ممنونبته حصر ووقصایته مش و بیرچوق
سربست جمعیت لک میتنغلری ایچین ده ینه زمانی قالمش اولسون .
بالا اختیار بوقادر یورغونلغه کوکس کردیکی حالده ، اوغلرین
بیری ، محتمل ، که (اوسترالیا ده یاخود مانی توبال Manitoaba) ده
در و هجر ایلرلرده بیرسورو چوبانی حیاتی کچیرمکده در . بیردیگر
اوغلی « قاب » ده مسیونردر و بونک انسانلر چوبانی حیاتی ،
قارداشنک حیاتیدن دها آز زحمتی دکدر .

انگیز عرقی دنیانک بر اوچندن دیگر اوجنه کوتورن فیل
و حرکت Action احتیاج فرمان فرمائی مرتبه بدهاته واردیرماق
ایچین سوله دکلام کافی در . نفع شخصی یاخود نفع عمومی ایله

ایسته دیکم مسائل بولردر . بو مسائل حقوق اساسیه آنجا
قسماً تمان ایدرلر ؛ فقط بتون حقوق اساسیه بومسئله لک
صورت حلیله متأثر اولور .

بو مسئله لر ی حل ایتمک قولای دکدر . اکنکتره سرعتله استحال
ایدر . بو متکامل جمعیتک حقیقی رسمنی آلاق ، سریع بوریشله
ایله ریلین بیر اردونک فوطوغرافنی یامق قادر صعوبتلی در .
شونی ده علاوه ایدیکز ، بو اردونک حرکتی بالکیز ایله ریله مکدن ده
عبارت دکدر : توقف ایتمکسزین و صفلری بوزماقسزین بر
دور وعادتا بر وولت فاس volte - face حرکتی اجرا ایدر .
داخلده صفلری آزار آزار نیم دور اجرا ایدرک باشقا برجه ته
یورومکه باشلادقلری حالده خارجه نظام محفوظ قالیر . بومضاعف
حرکتک مشوشینی بر حمله ده یاپلان هر توصیفی آکلاشیلماز
بیر حاله قویار ؛ بومضاعف حرکتی یکدیگرندن آیرماق
و آیری آیری ایکی رسم Image ایله تصویر ایتمک ایجاب ایدر .
آمین طریق ، اول امرده ، تقریباً یارم عصر اوله ککنجه یه
قادر غالبیتی تام قالمش اولان ذی قدرت و جایکیر موقوفات
عمومیه دن صادر سیجیه لر ، وضعیات و مناسباتی تعریف و تصویر
ایتمک در . متعاقباً بو موقوفه لردن آز چوق پیرانش ؛ مخالفت
ومقاومته معروض اولش ، صارصیامش اولانلری کوسترمه یه
وبو داغیتاق ، بوزماق سعنیک یاقین و اوزاق تأثیرلری قبل .
الوقوع حس و تخمین ایتمه یه صیره کایر . بو تأثیرلر . . بو قادر
نه نهرؤیک محلل قوتلره قارشی بکلنیه میه جک درجه ده یطی
ومتقطع در . ذی قدرت بر سبیک حکمی آلتنده اوزون مدت
اجرا ایدلمش اولان بر تأثیر ، بو سبب ، قوت و فضیلتی غائب
ایتمیکدن دها بر چوق زمان سوکره ، بطریق الاعتیاد بایدار
اولور . بوندن باشقا ، بزم سطقه من ، یکی بر وضعیتک محتوی
اولدینی ناقابل اجتناب نتایجی طرح وتزیرل ایتمکده فضله استعجال
ایدر : میوه چیچکدن ، چیچک دومورجوقده چیچاق ؛ فقط
مخیه من ، میوه یی دومورجوقده کورور کچی اولور ، میوه یی ،
وقتندن اول ، کاله ایرمش حالیه دومورجوقدن چیقاریر . میوه ،
کاله ایرمک ایچین زمانه محتاج در .

1 — فرد L' Individu

اصولی بیر تبعده ، آولا عرض وجود ایدن فرددر .
دیگر عرق لر ، فعل وعمل Action ک حصوله کتیردیکی
شرف ، یاخود منتج اولدینی حضور و بونک ثمره سی ارلان
نعم وحظوظات ایچون وقت نفس ایدرلر . انگیز ، بولردن
ماعدا بالذات فعل وعملی سور . بو کیفیت اکنکتره ده بر آز
یاشایان هر دقلی مشاهد ایچین محسوس در . کندی مقدراتلرینک
حاکمی اولان صنف لر بو کیفیتک ایی بینه سنی احضار ایدرلر .
بوسوزمله ، ارثی بر ثروت وسامانک ، سعی وعملده بولونماق
احتیاجندن وارسته بولوندیردینی صفلری مراد ایدیورم . ایشسز
اوطورمقده سربست اولان بوصفله وجودلرینه اسلا استراحت
ویرمنلر : قریبکات اوپونی ، یات ایله کزیمک ، قایق چیمک ،
نشان آتماق ، « لاون - ته نیس » آله بینمک زمانلرینک بیوک

عرب حرفلرينی ده جبرائیل کیتیزمه مشدريا!

— قلیچ اوغلوق —

ياريم عصره ياقين بر مدتدنبری متبلر قناعتلر مندن در .
 بو عرب حرفلرله تورک يورويه نر ، يوكسه له من . مصطفي کال
 باشانک عزم و اراده سي ، تورکه محقق چوق ايله ري آديملري
 آتديردي . فقط آديملرک اک مهمي لاتين حرفلرينک
 قبول واستعمالی اولاجاق . اونک مهم وظیفه اجتماعیه لرندن بری
 بودر و بو بکله بور . آرقاداشم قلیچ زاده حتی بک 17 تشرین
 ثانی 1926 تاریخی (حرفکر) ده بوبحث اوزره رینه مهم ومستعجل
 سطرلر یازمشدر . او ، کیزکاه اولارق ، دارالفنون مدرسلرندن
 شکيب بک 20 تشرین ثانی 1926 تاریخی (آقشام) ده منتشر
 مقاله سنی آلمشدر . شکيب بک « بز ناصل اخشاب اولری
 تکر تکر یقیورده کارکیر بنالر یاپیورسه ق لاتین حرفلری ده
 بر پروگرام دائره سننده و بواش بواش قبول ایدله لی در . » دیور .
 حتی بک یولداشمز محق بر عصیت و تام بر اصابتله شوملاحظه یی
 ایلری سورییور :

« محترم مدرسک بومطالعاندن آکلایورز که کندیلی
 لاتین حرفلرینک طرفداریدرلر . فقط کندیلرینده بوتون
 عالمردده [*] اولدینی وجهله آز چوق بر قورقو وار .
 دوشونجه لرینی صریح و قطعی اولارق سویله میورلر .
 دولاشدیره دولاشدیره — فقط قطعی بر قراره ربط
 ایتهدن — نتیجه یه وارمق ایسته یولر . حالوکه بیلیورز ،
 قرار سنز قلعه هیج بر نتیجه یه وار یله مامشدر و اقعا : اولادوشو-
 نمک وصو کره اجرا ایتک ، دائما اتباعنه مجبور اولدیغمز
 بر قاعده در . بومسئله ایسه دوشونیلمش وثیت ایدلمشدر .
 اولابز ، عرب دکاز . تورانی یز وتورکنز . عرقزک
 تشکل وتبلر ایتدیکی کوندن بری ده اونکله توأم اولان
 بر دیلر واردر . عربلر دن چوق اول تاریخده بر موجودیت
 کوسترمش اولان عرقزک البته حرفلری ده واردر ،
 قاعده لری ده واردر . بزم یالکنز میستیک بر دینیز یوقدی .
 اوبلا یی ده عربلر دن آلدق . ده اداوغریبی عرب استیلا سی
 بز ی اون درت عصر اول ضعیف و پرا کنده بر حالده
 باصیدردی ؛ و دینیه برابر بزه دیلنی ده ، حرفلرینی ده
 صوقدی . فقط بز بوکون

عربلخی عربلره

آیاقلری چورابلره

ترک ایتدک بز سامی بر عرق دکاز . بوندن اوتورودر ، که

[*] خایر بتون عالمردده دکل ، بعضی عالمردده — اجتهاد —

یا خود بولرسنز انکلیز عرقک هرجه تده بویله وجودینی صرف
 و بذل ایتدیکی کورولدیکی وقت ایشک ایچنده ، ملک اخلاقده
 قابلیت سیاسیة سننده موجودیت و انطبای محقق اولان عمیق
 و ناقابل ضبط بر مزاج ایجابنک بولوندیغنده تردد ایدله من .
 بر کردباد حرکتیه حیات داراولان بومیقرو قوزم ، بو کوچوک
 جهان [یعنی انکلیز فردی] دیگر جسملرک اورتیه سننده کندی
 مرکز ثقلته تابع اولارق طورور . آره لرینده مناسبات تأسس
 ایدر . فردک شخصی عائله توسیع ، ثروت تحکیم ایدر ؛
 آره لرینده وطنداشلرک توزیع اولودیغنی مستقلر انکشاف
 ایتدیریر . دولت ایلده اها واسع مقیاسده تماسه کلدیکی انکشاف
 واتساعلرینده فردک شخصی تعقیب ایدلم . [E. Bouly]

بر بیلت ، بر قطعه

بر بولوطدم ، ییلدیریم اولدم ده دوشدم باینه
 مجلس جانانده چاقدم ، طوب طاشنده کورله دم .
 « لایحه فی الدین »

دینزده ادب ، حیا آراما
 صانما ، دنیا دن عارلانی کیده رز .
 سرحد انقلاب موته قدر ،
 جهل ایچنده یو وارلانی کیده رز .

نیمه نویسم

نهفه ..

چیلغین ده کزلر شکی
 یینه قودوردک نهفهم ،
 یره صیغام ددر کبی
 جهانلر قوردک نهفهم ..

افقمده سیلدک آقدک ؛
 قیزیل بر شیمشک یاقدک
 کوزمده ایز براقدک
 کولکی ووردک نهفهم ..

نیغملر جوشیدی ، دیندی ،
 چهره که ألم سیندی
 باغین کوزکله شیمدی
 قلبی بور [۱] دک نهفهم ..
 شاقرا کولسون کوزلرک
 روجه نشئه یله این
 یچین محزوندک دهمین ؟ ..
 بک چابوق دوردک نهفهم ..

قارم : رضا رفیق

[۱] بومرق : بولک و آجیتعق معانسته در .